

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 20. april 2011.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 20. aprila 2011.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG DA SE SVJEDOK OBAVEŽE DA
PRISTUPI RAZGOVORU: GRIFFITHS EVANS**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu da se svjedok obaveže da pristupi razgovoru: Griffiths Evans", koji je optuženi podnio 5. aprila 2011. (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku u vezi s tim.

I. Proceduralni kontekst i argumenti

1. Vijeće je 2. novembra 2009. donijelo Odluku po šestom zahtjevu tužilaštva za prihvatanje izjava umjesto iskaza *viva voce* na osnovu pravila 92*bis*: svjedoci koji su bili taoci (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa svjedočenjem talaca na osnovu pravila 92*bis*), kojom je privremeno prihvatilo izjavu Griffithsa Evansa (dalje u tekstu: Izjava, odnosno svjedok) na osnovu pravila 92*bis* Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) bez obaveze da pristupi radi unakrsnog ispitivanja dok tužilaštvo ne dostavi Izjavu u obliku koji ispunjava uslove iz pravila 92 *bis*(B) Pravilnika.¹

2. Optuženi tvrdi da se Služba za žrtve i svjedoke Međunarodnog suda u periodu od 2009. do 2011. godine u nekoliko navrata obraćala svjedoku s pitanjem da li bi bio spreman da pristupi razgovoru sa timom odbrane optuženog, ali da je on to svaki put odbio.²

3. Optuženi tvrdi da je njegov tim odbrane obavio razgovor s Gunnarom Westlundom, čije je svjedočenje takođe prihvaćeno na osnovu pravila 92*bis* bez obaveze da pristupi radi unakrsnog ispitivanja kako je predviđeno u Odluci u vezi sa svjedočenjem talaca na osnovu pravila 92*bis*,³ da je on "tokom tog razgovora otkrio informacije koje idu u prilog njegovoj odbrani",⁴ i da je izjava koja proističe iz tog razgovora takođe prihvaćena na osnovu pravila 92*bis*.⁵ Optuženi tvrdi da, iako ne traži da se svi svjedoci čija su svjedočenja prihvaćena Odlukom u vezi sa svjedočenjem talaca na osnovu pravila 92*bis* obavežu da pristupe

¹ Odluka u vezi sa svjedočenjem talaca na osnovu pravila 92*bis*, par. 33(1)(a)(i); v. takođe Odluka o prihvatanju izjave svjedoka Griffithsa Evansa, 15. april 2011., u kojoj je Vijeće, nakon što se uvjerilo da su formalni uslovi iz pravila 92*bis*(B) ispunjeni, u potpunosti prihvatilo izjavu svjedoka.

² Zahtjev, par. 2.

³ Odluka u vezi sa svjedočenjem talaca na osnovu pravila 92*bis*, par. 33(1)(a)(i).

⁴ Zahtjev, par. 3.

⁵ Odluka po zahtjevu optuženog za prihvatanje dodatka izjavi svjedoka Gunnara Westlunda, 17. decembar 2009. (dalje u tekstu: Odluka u vezi s Westlundom).

razgovoru, on smatra da postoje dobri izgledi da bi svjedok u razgovoru s njegovim timom odbrane objelodanio informacije koje bi suštinski pomogle njegovu tezu.⁶

4. Konkretno, optuženi tvrdi da će mu svjedok pružiti sljedeće informacije:

- (i) informacije koje pobijaju iskaz Janusza Kalbarczyka da je Ratko Mladić došao u kasarnu u kojoj su bili pritvoreni pripadnici UN-a i učestvovao u ispitivanju svjedoka i ispitivanju drugog vojnog posmatrača UN-a, Oldricha Zidlika;⁷ i
- (ii) informacije o korištenju kontrolora vazdušne podrške iz isturenih stanica za navođenje NATO-a i UN-a u Bosni i Hercegovini (dalje u tekstu: BiH), što je u suprotnosti s iskazom Ruperta Smitha.⁸

5. Dana 13. aprila 2011. godine, Tužilaštvo (dalje u tekstu: tužilac) je dostavilo "Odgovor tužilaštva na Karadžićev zahtjev da se svjedok obaveže da pristupi razgovoru: Griffiths Evans" (dalje u tekstu: Odgovor), u kom se protivi Zahtjevu na osnovu toga što i) informacije koje traži optuženi nisu ni relevantne ni potrebne za donošenje zaključka po tački 11 Optužnice, ii) jer je svjedok već pružio informacije o gorenavedenim temama i nema nikakvog osnova za tvrdnju da postoje dobri izgledi da bi on pružio dodatne informacije u tom pogledu, iii) tim odbrane optuženog već je imao priliku da unakrsno ispita dvojicu drugih vojnih posmatrača UN-a iz jednice svjedoka i nije pokazao kako bi obavezivanje svjedoka da pristupi razgovoru pospješilo postupak.⁹

II. Mjerodavno pravo

6. Pravilo 54 Pravilnika dopušta pretresnom vijeću da izda nalog *subpoena* kada je to potrebno "za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* smatra se "potrebim" u smislu pravila 54 ukoliko je pokazana legitimna forenzička svrha pribavljanja informacija:

---

⁶ Zahtjev, par. 4.

⁷ Zahtjev, par. 5.

⁸ Zahtjev, par. 5–6.

⁹ Odgovor, par. 1. Tužilac je dostavio "Tužiočev *corrigendum* Odgovora na Karadžićev zahtjev da se svjedok obaveže da pristupi razgovoru: Griffiths Evans" 16. aprila 2011. u kom se navodi da dotični svjedok i Janusz Kalbarczyk, iako su zaista bili vojni posmatrači UN-a na Palama u maju 1995. godine, nisu bili pripadnici tima 7- Lima vojnih posmatrača UN-a, nego tima SE-1 vojnih posmatrača UN-a.

Podnosilac zahtjeva za izdavanje naloga *subpoena* [...] posebno mora pokazati da postoje razumne osnove za vjerovanje da će potencijalni svjedok pružiti informacije koje će suštinski pomoći podnosiocu zahtjeva u pogledu jasno navedenih pitanja na predstojećem suđenju¹⁰

7. Veće može takođe razmotriti da li su informacije koje podnosilac zahtjeva želi pribaviti posredstvom naloga *subpoena* potrebne za pripremu njegove teze i da li se te informacije mogu pribaviti drugim sredstvima.¹¹ U tom pogledu, Žalbeno vijeće je konstatovalo da se razmatranja pretresnog vijeća moraju "usredsrediti ne samo na korisnost informacija za podnosioca zahtjeva nego i na njihovu sveukupnu neophodnost kako bi se obezbijedilo da se suđenje vodi na upućen i pravičan način."¹² Najzad, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je učinio razumne pokušaje da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnog svjedoka i da u tome nije bio uspješan.¹³

8. Nalog *subpoena* ne smije se donijeti olako budući da on za sobom povlači upotrebu prisilnih mjera i može dovesti do nametanja krivičnih sankcija.¹⁴ Diskreciono ovlaštenje pretresnog vijeća da izdaje naloge *subpoena* je, stoga, potrebno kako bi se obezbijedilo da se obavezujući mehanizam naloga *subpoena* ne zloupotrebljava i/ili upotrebljava kao dio procesne taktike.¹⁵ U suštini, nalog *subpoena* treba smatrati metodom koja predstavlja posljednje sredstvo.¹⁶

¹⁰ *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi s izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju *subpoene*, 1. juli 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10 (citati izostavljeni); *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se s njima pre svedočenja obavi razgovor, 9. decembar 2005. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

¹¹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 10–12; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Brđanin i Talić*), par. 48–50; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

¹² Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41. V. takođe Odluka u predmetu *Brđanin i Talić*, par. 46.

¹³ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009., par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po zahtjevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* za svjedoka SHB, 7. februar 2005., par. 3.

¹⁴ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; Odluka u predmetu *Brđanin i Talić*, par. 31.

¹⁵ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

¹⁶ V. *Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtjevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, zavedena na *ex parte* i povjerljivoj osnovi 16. septembra 2005., par. 12. "takve mere [naloge *subpoena*] treba primenjivati oprezno i samo ako na

III. Diskusija

9. Za početak, Vijeće ponovo naglašava da će, slijedeći obazriv pristup usvojen u ranijim odlukama,¹⁷ naloge *subpoena* izdavati samo ukoliko bude smatralo da su tražene informacije neophodne i da će suštinski pomoći podnosiocu zahtjeva, te ukoliko se te informacije ne mogu pribaviti nikakvim drugim sredstvima.

10. Optuženi tvrdi da je pristup svjedoku neophodan radi pribavljanja i) informacija kojima se pobija iskaz Janusza Kalbarczyka da je Ratko Mladić početkom juna 1995. godine došao u kasarnu u kojoj su bili zatočeni pripadnici UN-a i učestvovao u ispitivanju dotičnog svjedoka i jednog drugog vojnog posmatrača UN-a, i ii) informacija o upotrebi kontrolora vazdušne podrške iz isturenih stanica za navođenje NATO-a i UN-a u BiH, što je u suprotnosti s iskazom Ruperta Smitha da NATO u maju 1995. nije koristio kontrolore vazdušne podrške.¹⁸

11. U vezi s i) gore, Vijeće smatra da Mladićevo prisustvo u kasarni i njegovo učešće u ispitivanju zatočenih pripadnika UN-a predstavlja relevantno pitanje u predmetu i pitanje koje je blisko vezano za odgovornost optuženog, budući da se tiče jednog imenovanog učesnika navodnog udruženog zločinačkog poduhvata relevantnog za tačku 11 Optužnice, što djelimično predstavlja razlog iz kog je Vijeće i odlučilo da Kalbarczyka pozove kao svjedoka *viva voce*, a Jonathona Rileya kao svjedoka na osnovu pravila 92ter.¹⁹ U Izjavi se navodi sljedeće: "Dana 1. juna 1995. godine, imali smo posjetu iz Glavnog štaba i mene je pozvao jedan major, rukovodilac Glavnog štaba, na razgovor u četiri oka. Taj major je sa mnom obavio razgovor uz pomoć prevodioca". Vijeće prvo napominje da ovaj dio Izjave nije nužno u suprotnosti s Kalbarczykovim iskazom u vezi s tim pitanjem.²⁰ Vijeće će biti to koje će na kraju utvrditi da li je Kalbarczykovo svjedočenje o ovoj temi pouzdano u svjetlu drugih relevantnih izvedenih dokaza, uključujući Izjavu i svjedočenje s tim u vezi koje je dao jedan vojnik UNPROFOR-a koji je bio zatočen na drugoj lokaciji.²¹ U tom kontekstu, Vijeće ne smatra neophodnim da dobije dodatne informacije kojima bi se dopunio ovaj dio Izjave.

---

raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne".

¹⁷ V., na primjer, Odluka po zahtjevu optuženog da se svjedoci obavežu da pristupe razgovoru: svjedoci na osnovu pravila 92bis u vezi sa Sarajevom, 9. mart 2011.

¹⁸ V. par. 4 gore.

¹⁹ Odluka u vezi sa svjedočenjem talaca na osnovu pravila 92bis, par. 24, 29.

²⁰ Janusz Kalbarczyk, T. 10859–10860 (28. januar 2011.).

²¹ V. P2148 (Izjava svjedoka Jonathona Rileya od 30. maja 1996.), str. 5; Jonathon Riley, T. 10777 (26. januar 2011.).

12. U vezi s ii) gore, Vijeće podsjeća na svoj raniji zaključak da bi status pripadnika UN-a koji su uzeti za taoce poslije vazdušnih napada NATO-a od 25. i 26. maja 1995. mogao predstavljati relevantno pitanje u ovom predmetu.²² Svjedok u Izjavi iznosi neke pojedinosti o informacijama vezanim za ciljeve dejstava NATO-a koje je dao "majoru, rukovodiocu Glavnog štaba" koji je s njim obavio razgovor 1. juna 1995. godine. Prije toga, svjedok je u Izjavi takođe izjavio da je 27. maja 1995. došlo do napetosti budući da je jedan srpski izvještač izvijestio da "momci iz 7-Lima navode avione NATO-a" i da je svjedok upitao tog izvještača zašto obmanjuje javnost.²³ Stoga se čini da je svjedok iscrpno svjedočio na ovu temu i Vijeće ne vidi nikakvu razumnu osnovu za tvrdnju optuženog da bi, kada bi sada sa svjedokom obavio razgovor, postojali dobri izgledi da on pruži dodatne informacije o ciljevima dejstava NATO-a.

13. Optuženi svoju tvrdnju da svjedok može pružiti informacije koje mogu biti korisne za tezu odbrane djelimično zasniva na činjenici da je tokom razgovora koji je na dobrovoljnoj osnovi obavio sa Gunnarom Weestlundom otkrio informacije koje idu u prilog njegovoj odbrani. U tom pogledu, Vijeće želi razjasniti da je, iako je Westlundovu dopunsku izjavu prihvatilo budući da se tužilac nije usprotivio njenom prihvatanju, takođe napomenulo da je ona, po svemu sudeći, "samo marginalno relevantna za ovaj predmet".²⁴ Vijeće smatra da primjer Westlunda, koji je pristao na razgovor, ne opravdava obavezivanje ovog svjedoka da pristupi razgovoru sa timom odbrane optuženog.

14. Optuženi stoga nije pokazao legitimnu forenzičku svrhu za tražene informacije, budući da Vijeće ne smatra vjerovatnim da bi on u razgovoru sa svjedokom pribavio informacije koje bi suštinski pomogle njegovu tezu.

IV. Dispozitiv

15. U skladu s tim, Pretresno vijeće, na osnovu pravila 54 Pravilnika, ovim **ODBIJA** Zahtjev.

²² Na toj osnovi, Vijeće je izdalo obavezujući nalog državi da dostavi materijal o toj temi. Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga na osnovu pravila 54bis (Savezna Republika Njemačka), 19. maj 2010., par. 25-26. V. takođe Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje obavezujućeg naloga *subpoena* kojim bi se general sir Rupert Smith prinudio na razgovor, 25. januar 2011, par. 10.

²³ Izjava, str. 9.

²⁴ Odluka u vezi s Westlundom, par. 6.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je engleska verzija mjerodavna.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 20. aprila 2011.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]